

Sygn. akt III AUa 856/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Mazur
Sędziowie:	SSA Aleksandra Urban SSA Bożena Grubba (spr.)
Protokolant:	stażysta Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy E. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o odsetki

na skutek apelacji E. I.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 lutego 2013 r., sygn. akt VII U 3236/12

- zmienia zaskarżony wyrok i zobowiązuje pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. do wypłacenia wnioskodawcy E. I. ustawowych odsetek od świadczeń emerytalnych należnych każdego miesiąca za okres od 19 listopada 2011 r. do dnia zapłaty;
- oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III AUa 856/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca E. I. odwołał się od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 6 sierpnia 2012 r. odmawiającej mu wypłaty odsetek od świadczenia emerytalnego przyznanego wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 lutego 2013 r. wydanym w sprawie VII U 3236/12 oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy powyższe rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.

W dniu 5 sierpnia 2010 r. E. I. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 15 września 2010 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił E. I. prawa do emerytury na podstawie art. 27, art. 29 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazując, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych i przed złożeniem wniosku o emeryturę nie pozostawał w ubezpieczeniu pracowniczym. Pozwany ustalił, iż ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy wynosi 42 lata 1 miesiąc i 10 dni, w tym 28 lat, 8 miesięcy i 1 dzień zatrudnienia pracowniczego. Do stażu pracy w szczególnych warunkach pozwany zaliczył wnioskodawcy 5 lat i 1 miesiąc.

Wyrokiem z dnia 19 października 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił decyzję organu rentowego z dnia 15 września 2010r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu E. I. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2010r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 29 maja 2012r. oddalił apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wraz z uzasadnieniem oraz akta rentowe wpłynęły od ZUS w dniu 25.06.2012 r.

Decyzją z dnia 13 lipca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał E. I. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2010r., tj. od dnia nabycia uprawnień, biorąc pod uwagę prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 maja 2012r.(II AUa 1873/11), oddalający apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 19 października 2011r. (sygn. VII U 612/11), którym Sąd ten zmienił decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2010r.

W decyzji organ rentowy wskazał, iż należność za okres od 01.08.2010r. do 31.07.1012r. w kwocie 54 252,84 zł po pomniejszeniu o kwotę 18.133,67 zł z tytułu wypłaconego zasiłku przedemerytalnego wyniesie 36 119,17 zł a po pomniejszeniu o należny podatek, składki na ubezpieczenie zdrowotne zostanie przekazana na rachunek bankowy w łącznej kwocie 29. 166, 44 zł

W dniu 27 lipca 2012r. E. I. wniósł o wypłatę należnych odsetek za okres od dnia 01.08.2010r. do 13.07.2012r. oraz zapłatę kwoty 400, 00 zł z tytułu obsługi prawnej za sporządzenie odwołania od decyzji organu rentowego.

Decyzją z dnia 6 sierpnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił E. I. prawa od odsetek. Nadto pismem z dnia 06.08.2012r. wyjaśnił, iż brak jest podstaw do zapłaty kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 400,00 zł, z uwagi na brak zasądzenia kosztów w wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku.

Powyższy stan faktyczny był w sprawie niesporny, nadto Sąd Okręgowy ustalił go na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych a nadto w aktach sprawy o sygnaturze akt VII U 612/11/ Sądu Okręgowego w Gdańsku i aktach sprawy o sygnaturze akt III AUa 1873/11 Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, że wywiedzione odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten wskazał, że przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu była wyłącznie kwestia prawidłowości decyzji w przedmiocie odmowy prawa do odsetek. Przedmiotem decyzji pozwanego organu nie była natomiast kwestia żądania zwrotu kwoty 400 zł. wydatkowanej przez ubezpieczonego na koszt usługi prawnej, ani też kwestia zadośćuczynienia w kwocie 15.000 zł. w związku z „niegodnym potraktowaniem przez ZUS” jak podnosił skarżący. Brak stawiennictwa na rozprawę prawidłowo wezwanego ubezpieczonego, uniemożliwił Sądowi wyjaśnienie zakresu postępowania przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych.

Sąd I instancji zauważył, że zgodnie z art. 98 §1 kpc strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia i celowej obrony (koszty procesu). Jednakże podkreślenia wymaga, iż E. I. dopiero w odwołaniu od decyzji z dnia 06 sierpnia 2012r. wniósł o zasądzenie kosztów postępowania sądowo – odwoławczego toczącego się na skutek odwołania od decyzji z dnia 15 września 2010r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do świadczenia emerytalnego, co do którego Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem

z dnia 19 października 2011r. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury, nie rozstrzygając merytorycznie o kosztach postępowania w sprawie z uwagi na brak stosownego wniosku ubezpieczonego w tym zakresie a Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 29 maja 2012r. oddalił apelację pozwanego w sprawie.

Odnośnie drugiego z żądań Sąd Okręgowy wskazał, iż sąd pracy i ubezpieczeń społecznych nie jest sądem właściwym do orzekania w przedmiocie zadośćuczynienia skierowanego przeciwko organowi rentowemu. Ewentualne zaś przekazanie żądania do sądu właściwego było niecelowe, jeżeli zważy się, iż w świetle treści pisma z dnia 11 lutego 2013r. (k. 18 akt sprawy) wątpliwe było podtrzymywanie przez skarżącego tego roszczenia.

W zakresie odnoszącym się do żądania odsetek, wskazał Sąd Okręgowy, iż ogólną normą regulującą zasady i zakres odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za opóźnienie w ustalaniu i wypłacie świadczeń z ubezpieczenia społecznego jest przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. z 2009r. Dz. U. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Zgodnie z nim Zakład Ubezpieczeń Społecznych w przypadku opóźnienia w wydaniu decyzji ustalających prawa do świadczeń lub niewypłacenia świadczeń zobowiązany jest do wypłaty odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to sytuacji, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Odpowiedzialność ZUS za opóźnienia kształtuje się zatem na zasadzie winy i jest ona wyłączona w każdym przypadku, gdy przyczyna opóźnienia powstała niezależnie od zachowania ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. II UK 214/02, opubl. OSNP z 2004 r., z. 5, poz. 89). Najczęściej odpowiedzialność tę wywołują błędy w wykładni lub zastosowaniu przepisów przez organ rentowy oraz dokonywanie błędnych ustaleń faktycznych. Regulacja ta z uwagi na swoje usytuowanie w systemie prawa ubezpieczeń społecznych ma zastosowanie do wszystkich świadczeń wypłacanych przez ZUS, o ile nie wyłączają jej przepisy szczególne. Drugą obok winy przesłanką zaktualizowaną się obowiązku wypłaty odsetek, o których mowa w art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest przekroczenie ustawowych terminów wypłacania świadczeń przez ZUS. Jej stwierdzenie wymaga sięgnięcia do regulacji odnoszącej się do poszczególnych rodzajów świadczeń. Zasady wypłaty świadczeń emerytalno – rentowych są regulowane ustawą z dnia 17 grudnia 1998 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stosownie do treści art. 118 tejże ustawy (przy uwzględnieniu art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczeń przysługują jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych uchybił 30-dniowemu terminowi do wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia. 30-dniowy termin biegnie od daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Jednocześnie należy podkreślić, że w myśl przepisu 118 ust. 1 a w razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również wpływ prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego. Innymi słowy przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania, a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia.

W niniejszej sprawie należy podzielić stanowisko organu rentowego i uznać, iż skoro ustalenie prawa do świadczenia (tj. emerytury) nastąpiło jako konsekwencja orzeczenia organu odwoławczego tj. Sądu Okręgowego w Gdańsku wyrokiem z dnia 19.10.2011r.- po oddaleniu apelacji pozwanego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 29.05.2012r., istotnie dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej dla wydania decyzji o przyznaniu emerytury był dzień wpływu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w

Gdańsku z dnia 29 maja 2012r. – ze zwrotnego potwierdzenia odbioru wyniku, iż nastąpiło to w dniu 25 czerwca 2012r. (k. 132 akt VII U 612/11) .

Dopiero w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w sprawie o sygn. akt VII U 612/11, na skutek przeprowadzonego postępowania dowodowego opartego na dokumentacji z akt osobowych i płacowych ubezpieczonego (k. 52 akt sprawy VII U 612/11), świadectwach pracy i zeznaniach ubezpieczonego E. I. niesporna stała się przesłanka legitymowania się przez ubezpieczonego stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat.

Nie uszło uwadze Sądu Okręgowego, iż pozwany organ rentowy- decyzją z dnia 15.09.2010r odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w oparciu o przepis z art. 27, 29, 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i nie budziło żadnych wątpliwości Sądu, iż w załączonych przez wnioskodawcę świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach w tym w świadectwie wystawionym przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w upadłości w K., zakład pracy błędnie przytoczył przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze, poprzez powołanie się na wykaz A dział VIII poz. 1 – tj. ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie i poz. 2 – tj. prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów, jednocześnie wskazując, iż wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku operatora sprzętu. Niewątpliwie dopiero wynik postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy w sprawie VII U 612/11 wykazał, iż wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę na stanowisku operatora ciężkich maszyn budowlanych i drogowych pracując m.in. jako operator koparki tj. prace wykazane w wykazie A dział V poz. 3 rozporządzenia. Powyższe rozważania analogicznie należy odnieść do okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 01.03.1977r. do 14.09.1979r. w (...) w G., do zatrudnienia w Międzynarodowym Transporcie Samochodowym w K. od 27.01.1992r. do 16.04.1992r., w firmie Usługi (...) od 17.04.1992r. do 31.12.1992r. (okres objęty ubezpieczeniem społecznym), w spółce (...) od 01.07.1993r. do 31.12.1993r., w (...) od 30.08.1994r. do 31.12.1994r. Jak wynika jednoznacznie ze świadectw pracy i świadectw pracy zaliczonej do I kategorii: 1) z (...), ubezpieczony pracował jako maszynista koparki, czyli operator sprzętu ciężkiego, 2) z (...) ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony, 3) z Usług (...), ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony, 4) ze Spółki (...), ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3, 5 tony, 5) w (...), ubezpieczony pracowała jako kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony.

Podkreślenia wymaga, iż to nieprecyzyjne oznaczenie stanowisk pracy w świadectwach pracy w warunkach szczególnych, legło u podstaw odmownej decyzji organu rentowego z dnia 15.09.2010r. a dopiero wynik przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego skutkował zmianą decyzji organu rentowego i przyznaniem prawa do emerytury.

Bez znaczenia przy tym jest to , czy postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd Okręgowy oparte było na dokumentach z akt osobowych i płacowych oraz zeznaniach wnioskodawcy czy też na zeznaniach świadków (co podnosił wnioskodawca w odwołaniu).

Błędne jest zatem twierdzenie skarżącego, że Sąd Okręgowy przyznał mu prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych nie przeprowadzając żadnego postępowania dowodowego , sugerując tym samym , że organ rentowy dysponował pełnym materiałem dla pozytywnego rozpoznania wniosku ubezpieczonego, a ich treść złożonych przez ubezpieczonego dokumentów nie budziła żadnych zastrzeżeń.

Powyższemu twierdzeniu przeczy zarówno zakres postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd I instancji , jak i motywy Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 maja 2012r. odnoszące się do powyższego

W tych okolicznościach wydanie przez organ rentowy decyzji z dnia 13 lipca 2012r. przyznającej wnioskodawcy E. I. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 01.08.2010r i dokonanie wypłaty tego świadczenia w terminie 30 dni od dnia 25.06.2012r. tj. od daty wpływu wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do organu rentowego, czego z resztą nie kwestionuje wnioskodawca w odwołaniu od decyzji, uzasadnia twierdzenie, iż żądanie odsetek przez skarżącego jest nieuzasadnione.

Przy uwzględnieniu treści art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z FUS istotne jest bowiem dokonanie rozróżnienia sytuacji, w których dopiero w postępowaniu sądowym przeprowadzono dowody decydujące o prawie do świadczenia od sytuacji, w których okoliczności uzasadniające przyznanie prawa były znane już na etapie wydawania decyzji przez organ rentowy.

Celem postępowania toczącego się na skutek odwołania od decyzji organu rentowego jest zweryfikowanie ustaleń poczynionych przy jej wydaniu. Weryfikacja ta nie musi wiązać się z przeprowadzaniem nowych dowodów, często jednak przeprowadzone przed Sądem postępowanie dowodowe decyduje o ostatecznym rozstrzygnięciu sprawy. Uwzględnienie odwołania ubezpieczonego o zapłatę odsetek mogłoby nastąpić jedynie w sytuacji, gdyby w postępowaniu sądowym wykazał, iż organ rentowy choć dysponował wszystkimi danymi niezbędnymi do wydania decyzji, nie przyznał wnioskodawcy żądanego świadczenia. Tylko wówczas gdy organ rentowy mimo realnej możliwości, z własnej winy nie dokonał wyczerpujących ustaleń w konkretnej sprawie można powoływać się na przepis art. 85 w celu uzyskania zapłaty odsetek. Należało zatem uznać, iż opóźnienie w wypłacie świadczenia ubezpieczonego nastąpiło pod wpływem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności, co zwalnia go z obowiązku zapłaty odsetek.

Biorąc pod uwagę powyższy stan faktyczny i prawny Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami orzekł, jak w sentencji wyroku i odwołanie oddalił.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu między stronami było czy, a jeśli tak, to od jakiej daty pozwany organ rentowy obowiązany był do wypłaty E. I. odsetek za opóźnienie w wypłaceniu emerytury.

Wyjaśnić na wstępie należy, że Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 27 września 2002 r. (sygn. akt II UK 214/02, OSNP 2004/5/89) wyraził pogląd, że w stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są - dla potrzeb tego prawa - wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się do przepisów prawa cywilnego. W sprawie zasad wypłaty tych odsetek nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego. System ubezpieczeń społecznych jest systemem zamkniętym, regulującym kompleksowo obowiązki organu rentowego i przyznawanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W związku z tym przepisy innych systemów prawa, np. prawa cywilnego będą mieć bezpośrednie zastosowanie tylko wówczas, gdy przepis ustawy ubezpieczeniowej wyraźnie odsyła do ich stosowania i tylko w zakresie odesłania.

Kwestię odsetek należnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku nieterminowego wydania decyzji normuje art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Zgodnie z jego treścią jeżeli organ rentowy – w terminie przewidzianym w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności.

Na podstawie delegacji zawartej w cytowanym art. 85 ust. 2 zostało wydane rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu

lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r., Nr 12, poz. 104), które w § 2 stanowi, iż odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. Okres opóźnienia w wypłacaniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

W zakresie rent, emerytur oraz innych świadczeń określonych w art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) termin ustalania i wypłaty świadczeń regulowany jest przez przepis art. 118 ust. 1 i ust. 1 a w/w ustawy. Wskazać należy, że cytowany przepis odsyła do terminów przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W przypadku ubezpieczonego świadczeniem tym było prawo do emerytury, które jest przyznawane i wpłacane w terminach określonych w cytowanym przepisie. Zgodnie z dyspozycją art. 118 ust. 1 w/w ustawy organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Przez wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności należy rozumieć rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień (braku uprawnień) wnioskodawcy. Natomiast art. 118 ust. 1a cytowanej ustawy stanowi, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Wymienione wyżej przepisy w sposób pełny określają zasadę i okoliczności, po których zajściu powstaje obowiązek zapłaty odsetek. Rozstrzygnięcia zatem w niniejszej sprawie wymagało określenie „ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji” w przedmiocie przyznania ubezpieczonemu emerytury oraz okresu, za który przysługiwałoby wnioskodawcy prawo do odsetek ustawowych od należnych miesięcznych wypłat wskazanej emerytury.

Rozstrzygając o obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie, należy mieć na względzie również treść art. 85 ust. 1 zdanie 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym obowiązek zapłaty odsetek nie dotyczy przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. W świetle przywołanego tu przepisu organ rentowy nie ponosi więc odpowiedzialności za opóźnienie, będące następstwem zaniedbań wnioskodawcy - nie przedstawienia niezbędnych dowodów, podania błędnego numeru rachunku bankowego, czy braku informacji o zmianie adresu. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie miała miejsca. Właściwe na gruncie niniejszej sprawy jest stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 7 października 2004 r. w sprawie II UK 485/03 (OSNP 2005 nr 5 poz. 147), w myśl którego organ rentowy ponosi odpowiedzialności za wydanie bezprawnej decyzji o odmowie wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy możliwe jest wydanie decyzji zgodnej z prawem, a w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia.

Z istotnych okoliczności sprawy wynika, że Sąd Okręgowy w postępowaniu VII U 612/11 zaliczył wnioskodawcy do okresów pracy w warunkach szczególnych, okresy zatrudnienia w zakładach pracy M., UT M. D., BA-T. J. B., (...) Sp. z o.o. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wymiar czasu pracy wynika jednoznacznie ze zwykłych świadectw pracy wystawionych przez tych pracodawców, zatem pozwany nie miał uzasadnionych podstaw, żeby kwestionować oświadczenia pracodawców zawarte w tych dokumentach. Sąd ten zaliczył wnioskodawcy do okresów pracy w warunkach szczególnych także okres zatrudnienia w (...) na stanowisku kierownicy koparki od 15.09.1979r. do 9.06.1982r. oraz od 24.06.1983r. do 8.06.1986r., wskazując, że za ten okres zostało wysławione świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Zatem ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w przedmiocie przyznania prawa do emerytury nie nastąpiło w drodze postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29.05.2012 r., sygn. akt III AUa 1873/11, którym oddalono apelację

organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 19 października 2011r. r. Przeprowadzone przed Sądem Okręgowym postępowanie dowodowe w sprawie VII U 612/11 nie wniosło niczego nowego do sprawy, potwierdzając jedynie okoliczności znane pozwanemu Zakładowi już na etapie postępowania o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy kwestionował sporne okresy z uwagi na braki formalne świadectw pracy. Okoliczności konieczne do wydania decyzji zostały wyjaśnione dopiero w postępowaniu sądowym. Zaznaczyć należy, że na etapie postępowania sądowego zostały złożone do akt sprawy akta osobowe i płacowe wnioskodawcy, które ostatecznie miały decydujące znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie VII U 612/11. Uznać zatem należy, że dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji był dzień ogłoszenia wyroku Sądu Okręgowego od którego zaczął biec 30 dniowy termin określony w art. 118 ustawy emerytalnej na wydanie decyzji przez organ rentowy, który upłynął w dniu 18 listopada 2011r. Wprawdzie od wyroku tego organ rentowy wniósł apelację, nie kwestionował jednakże poczynionych ustaleń, a zaprezentowany przezeń pogląd prawny został przez Sąd Apelacyjny uznany za pozbawiony rzeczowych argumentów (por. akta ww. sprawy). Dodać wypada, że organ rentowy nie wywiódł skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego. W taki zatem sposób wniesiona apelacja nie może prowadzić do pozbawienia ubezpieczonego prawa do odsetek od świadczenia wypłaconego po upływie dalszego pół roku po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i zobowiązał pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. do wypłacenia wnioskodawcy E. I. ustawowych odsetek od świadczeń emerytalnych należnych za okres od 19 listopada 2011r. do dnia zapłaty.

W kwestii żądania wnioskodawcy zwrotu 400 zł tytułem udzielonej pomocy prawnej w poprzednim postępowaniu wskazać należy, że nie jest możliwe dochodzenie ich w toku niniejszego postępowania. Kwestia zwrotu kosztów postępowania powstałych w innym postępowaniu była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 21 września 2005r. V CK 139/05. Sąd Najwyższy przyjął tamże, iż koszty postępowania sądowego są definitywnie rozliczane w tym postępowaniu i nie mogą być dochodzone w odrębnym procesie. Roszczenie o zwrot kosztów procesu jest roszczeniem akcesoryjnym w stosunku do stanowiącego przedmiot sprawy. Akcesoryjność owa nosi charakter formalny, a nie materialny, co wyklucza możliwość dochodzenia kosztów procesu w jakimkolwiek oddzielnym postępowaniu, poza tym, w którym owe koszty powstały. Wyjaśnić przy tym należy, że art. 98 § 2 kpc zawierający enumeratywne wyliczenie kosztów, których może domagać się strona wygrywająca prowadząca proces osobiście bez udziału profesjonalnego pełnomocnika, nie wymienia wśród tych nich kosztów sporządzenia pisma procesowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny oddalił apelację w pozostałym zakresie, o czym orzekł w punkcie II sentencji.